

Beowulf sage

bewerkt als toneelstuk
voor de 4e klas

door

Ria Laauwen
(Vrije School Zeeland)

Beowulfsage

Naar het Britse Heldendicht
vertelling van H.L. Janssen van Raay
bewerkt als toneelstuk voor de vierde klas
door M. Laauwen

Personen:

- Verteller(s)
- Wachter te paard
- Beowulf
- Koning Hygelac
- Krijgers v. Beowulf
- 2 dienaren van Hrothgar
- Krijger v. Hrothgar
- Koning Hrothgar
- Aeschere, 's konings rechterhand
- Unferth, 's konings redenaar
- Waldouw, 's konings vrouw
- Denen
- Grendel

Proloog

*Doek dicht.
Hoog op de steile rots staan ruiter en paard, rustig en sterk
kijkt over de rotsen of hij iets in de zee ziet blinken.*

Verteller(s): Lang geleden leefde Hrotgar
 Koning en dienaar der dappere Denen.
 Wijs was zijn woord en dapper zijn daad.
 Veilig zijn volk, dat leefde in vrede.

Doch Grendel, het gruwelijk monster,
met ruige kop vol kleverig haar,
bruin, met een woeste baard.
haatte de helden, de dappere Denen.
Afkeer en afgunst maakten hem blind,
hij moest deze mensen vermoorden.
In de duistere nacht bracht hij dood en verderf
Hij kon geen zonlicht verdragen.

Grendel komt via de zaal het podium op, breekt door een opening in het gordijn en grijpt onzichtbaar, maar duidelijk hoorbaar, een van de mannen en sleurt hem mee voor het gordijn langs naar de zijkant.

En Hrotgar in droefheid en deernis
Gedenkt de dood van zijn dappere mannen.

Andere verteller: Hygelac, koning der Gothen,
 was een goede vriend van de Denen.
 Van de dappere helden aan zijn hof
 was Beowulf wel de grootste.
 Hij had een goed hart,
 doch donker en dreigend keken zijn ogen
 wanneer zijn woede was opgewekt.
 Beowulf schuwde geen enkele strijd.
 Als hij trof, was zijn slag altijd dodend.

Toen hij vernam het verhaal der Denen,
de gruwelen door Grendel bedreven,
brandde in hem het verlangen
Hrothgar te helpen dit moordende monster
te zoeken en te bestrijden.

Eerste bedrijf

Doek open!

Beowulf verschijnt voor koning Hygelac en spreekt:

Heil, machtige vorst,
gulle beloner van heldenmoed,
een gunst verlangt Beowulf, uw toegewijde ridder.

Koning Hygelac: Een gunst vraagt gij, die nooit iets vraagt?
Die weet te wachten op wat u wordt toegezegd?

Beowulf: Het is geen gunst voor eigen belang,
doch anderen ten zegen.

Koning Hygelac: Waren uw overwinningen niet steeds ten bate van anderen?
Doch spreek!

Beowulf: Vergun mij een schip te bouwen,
opdat ik kan varen
naar het land van de Denen.
Ik wil hen bevrijden
van hun vrees'lijke monster.

Koning Hygelac: Wat? Zijt ge weer ongedurig en strijdlustig?
Heeft de vrede u hier weer te lang geduurd?
Welk een waagstuk wilt ge nu weer ondernemen?

Beowulf: Waart gij dan zelf ook niet geschokt, o vorst,
door het droevige lot van Hrothgar?

Koning Hygelac: Wat doet ge wanneer u een nederlaag lijdt?

Beowulf: Dan zeg ik niet veel meer,
Dan heb ik vrijwillig mijn leven geofferd,
Doch geweldig moet hij zijn, die Beowulf velt!

Koning Hygelac: Bezint, eer ge begint,
Doch dunkt het u goed,
Dan kunt ge een schip gaan bouwen.

Beowulf valt dankbaar op de knieën en legt Hygelacs rechterhand tegen zijn hart:

Voelt hoe het hart klopt van dankbaarheid
Ik wist dat gij altijd bereid zijt
een moedige missie te steunen.

Koning Hygelac: Bedenk, dat ik u niet kan missen
als een vijand ons onverhoeds aanvalt.

Beowulf: Vrees niet, gij ziet ons weder,
eer ge het zou verwachten!
Ik keer weerom met al mijn kameraden!

Beowulf springt overeind en haast zich naar zijn vrienden om zijn plannen mee te delen en het schip te gaan bouwen.

Doek dicht!

Tweede bedrijf

De ruiter tuurt wederom over de zee

Wachter: Doch ziet, daar schiet door de zee een schip
 En klieft de kammen der grote golven.
 Een stevige wind, die stuwt het snel
 Naar het land waar veel leed wordt geleden.
 De riemen der roeiers, twintig in tal,
 Slaan tezamen hun stevige slagen.

de wachter op de rots wacht rustig af

Een schitterend schip, de romp rijk versierd
 Het schuim spat op voor de boeg
 De man aan het roer stuurt het regelrecht
 en met vaste hand naar het strand.

Verteller: Zo brengen zij Beowulf, zoon der Gothen,
 Naar Hrotgars volk, dat zijn hulp behoeft.

Het schip landt, de bemanning laadt het uit en de krijgers trekken hun wapenrusting aan.

Wachter: Wat moet gij hier, gij vreemde krijgers?
 Hoe durft ge uw schip te landen op deze kust?
 Hoe durft ge, gewapend en al een voet te zetten in koning Hrothgars rijk?

Beowulf blij *tot zijn makkers:*

Hoort ge het?
 We hebben goede koers gehouden
 En zijn geland op Hrothgars grond.

Wachter: Ge spreekt een goed verstaanbare taal!

Beowulf: Wij zijn vrienden van koning Hrothgar.
 Ook zijn wij vrienden van zijn volk.
 Wij komen van Hygelac en noemen ons Gothen.
 Wij brengen Hrothgar een goede tijding!

Wachter: Wat, zijt gij Gothen?
 Dan reist gij reeds lang over woelige wateren.
 Dan zult gij verlangen naar rustiger grond.

Beowulf: Wees zo goed om ons snel naar uw koning te leiden.

Wachter: Zeker,
 Zelf zal ik u begeleiden.

Hij blaast op een hoorn. Twee krijgslieden komen te voorschijn. Verbaasd, aarzelend, met open mond....

Ziet hier, krijgers gekomen uit het land der Gothen.
 Zij komen tot Hrothgar met goede tijding.
 Waakt bij het schip en bewaar het voor schade.
 Ik zal hen geleiden naar Hert, onze zaal.

De dienaren aarzelen

Vlug wat!
 En neemt voor mij ook de kustwacht waar!

Tot Beowulf:

Waren u en de uwen hier vaker geweest?

Beowulf:

Niet wij, maar Hygelac onze heer
Bewondert Hrothgar zeer.
Wij vernamen het verschrikkelijk leed,
Dat uw koning al jarenlang kwelt.
Wij zijn hier gekomen
Om uw vorst te vertellen,
Dat uw vijand zal worden verslagen.

Wachter:

U gelooft het vast niet,
Maar 'k heb vaak voorvoeld,
Dat eens ook voor ons het getij zou keren.

Ziet, daar is reeds het dak van de burcht.
Volgt rustig dit pad tot het ombuigt naar rechts.
Het voert u tot vóór de poorten.
Ik moet ras terug naar de rots,
Opdat geen vloot van een vijand ons verrast.

Bij Hert aangekomen zakken Beowulf en zijn makkers vermoeid en hongerig neer op het voorplein. Plots komt een gewapende krijger te voorschijn:

Wie zijt ge?
Wat doet ge?
Hoe komt ge hier?
Waarom draagt ge sterke zwaarden?
Is het uit hoogmoed, dat gij hier kwam,
Om de koning ten strijde te dagen?

Beowulf:

Mijn naam is Beowulf, zoon der Gothen.
Wij komen van koning Hygelac
En zijn zijn tafelenoten.
Wij wens uw geëerde vorst
een goede tijding te brengen.
Sta ons daarom toe
voor Hrothgar te verschijnen.

Krijger:

Ik zal de vriend der Denen,
De gulle ringenschenker,
Uw wens snel laten weten
En zijn antwoord meteen melden.

De krijger gaat weg en komt meteen weer terug:

Hrothgar gebiedt u voor hem te verschijnen!

Derde bedrijf

Beowulf treedt binnen met zijn makkers.

Heil U, Hrotgar!
Ik ben een bloedverwant van Hygelac.
Hij zendt u zijn warme vriendschap
In zijn land wordt verhaald
van het leed door grendel veroorzaakt.
Zo hoorden wij, dat deze feestzaal
avond aan avond leegstaat
wegens het grove geweld dat Grendel gebruikt.

Daarom, o koning, ben ik tot u gekomen
en biedt u mijn diensten aan.
Menig man kent de macht van mijn arm.
Vaak kwam ik bedekt met het bloed van mijn vijand
als overwinnaar terug uit de strijd.

Hrotgar: Wees welkom Beowulf!
Welk een vreugde u hier te zien.
Uw vader heeft de machtige Wulfing,
koning der Zweden, verslagen.
Daarom vertoefde hij tijdelijk hier aan het hof.
Hij stond mij bij met raad en daad.
U, die zegt, zijn zoon te zijn,
heet ik hier hartelijk welkom.
Doch, wat is het dóel van uw tocht?

Beowulf: Grendel wil ik verslaan!
Ik zal hem vatten en doden.
Vergun mij deze zaal te reinigen
van dit gruwelijk monster.

*De Denen lachen, honen en mompelen wat verwonderd en ongelovig.
Beowulf kijkt hen strak en met geestdriftige ogen aan.*

Hrotgar: Weet ge wel wat ge vraagt, gij dappere dienaar?

Beowulf: Ik weet, wat zich hier heeft voorgedaan.
Ik weet, dat Grendel geen wapens gebruikt.
Daarom zal ook ik zonder wapens strijden.
Met de greep van mijn hand zal ik hem vellen!

De Denen luisteren met ontzag

Hrotgar: Grote woorden hebt ge gesproken,
grote daden moet gij verrichten
om uw woorden waar te maken,
of wilt ge smaad en schande oogsten?

Beowulf: Dank u wijze beschermer;
dank voor uw vermaning.
Vóór de strijd gestreden wordt,
wil ik het gevaar onder ogen zien.
Daarom vraag ik u, Hrotgar, een gunst.

Hrotgar: De gunst is u reeds toegestaan.
Spreek!

Beowulf: Geen hulp behoef ik
om mij te beschermen.
Ik doe slechts mijn plicht!
Maar... mocht Grendel mij overwinnen,
laat het moeras-monster dan
met mijn lichaam zijn honger stillen.
Wil echter dit maliënkolder,
dit edele harnas,
zenden naar Hygelac, mijn heer.
Het harnas is handwerk van Wieland de Smit!

Hrotgar: Ik zal er zelf zorg voor dragen,
dat het komt in Hygelacs handen,
mocht gij het leven hier laten.

Beowulf: Dan zal het twee-gevecht plaatsvinden!
Het lot beslist over leven en dood!

Beowulf wordt toegejuicht.

Hrotgar stoot met zijn speer driemaal op de vloer:

Hedenavond zal Hert weer trillen!
Feestgezing zal weer klinken.
Mede zal weer stromen.
Viert allen mede
het feest van de vreugde
ter ere van deze moedige mannen:
Beowulf en zijn makkers

Vierde Bedrijf

Verteller: 's Avonds vulde zich de zaal.
 Hrothgar met zijn trotse gemalin
 namen plaats op het podium.
 Hun beide zoons en nog wat dapperen
 mochten zitten op een ereplaats.
 De edele krijgers van de koning
 namen de andere banken in.
 De Gothen mochten in het midden.
 Na een zoete middagrust
 betraden zij de feestzaal,
 frisser en stouter dan ooit.
 Hun stappen klonken als hamerslagen.
 Hun sterke voeten deden de vloer kraken.
 Op een wenk van de vorst namen zij plaats.
 De koning sprak met klinkende stem:

Hrothgar: Gij zocht ons Beowulf,
 om te strijden,
 om uw krachten te beproeven,
 om heldendaden te verrichten.
 Doch gij zocht ons ook
 om met uw warm-voelend hart
 een oude koning gaarne te helpen.
 Eer aan u!
 Vult de bekers met mede!
 Wie spreken wil, verheffe zijn stem!

Unferth: Ben jij niet Beowulf,
 die met Breca zwom in het zoute water,
 enige zomers geleden?
 Om te zien, wie het het langst vol kon houden?
 Bedoelde je niet om Breca
 op deze manier om het leven te brengen?
 Haha! Het heeft niet mogen lukken.
 Haha! Hij heeft van je gewonnen!

Beowulf verwaardigt zich niet om op te staan, maar kijkt hem alleen dreigend aan:

Unferth, je weet heel goed,
 dat je geen waarheid spreekt.
 Je goochelt met woorden
 en weet de dingen goed te verdraaien.

Beowulf richt zich weer tot Hrothgar:

Breca, een neef van mij
 en een heel goede vriend,
 zwom tesamen met mij in de zee.
 Wij wilden weten,
 wie het het langst in het water uithield.
 Wij dreven echter uit elkaar.
 Plots werd ik belaagd
 door twee gruw'lijke monsters.
 Ik trok mijn zwaard en doodde hen beide.
 Breca zwom weg naar het zuiden,
 denkende dat ik in de diepte verdween.
 Ik zocht naar hem,
 doch dreef ver af;
 ik kwam aan land bij de Finnen.

Tegen Unferth:

Ik zou me voortaan maar bedenken
voordat ik iemand vals zou beschuldigen.
Jij hebt geen reden om trots te zijn.
Door ondoordachtzaamheid en overmoed
heb je je eigen broeder gedood.
Zwijgen en je schamen
zou je beter passen!

We zullen wel zien,
wat de zoon der Gothen
voor Hrothgar, uw koning kan doen.

Gejuich!

De koningin daalt af met een kan met mede vult Hrothgars beker en zegt:

Waldouw: Verheugt u Hrothgar.
Neem de beker
en drink de drank,
geluk zal spoedig wederkeren.

Daarna vult zij die van Beowulf en zegt:

Gegroet gij onderdaan der Gothen.
Dank zij God,
hij vervulde mijn wens.
Hij zond u tot ons om ons te verlossen.
Gij zult niet falen,
ik vertrouw op u.

Beowulf: Toen ik mijn schip
de golven deed klieven,
wilde ik heldendaden volbrengen.
U te verlossen is mijn wens.
Zo niet, dan zal ik hier sterven!

Gejuich!

Alle Denen: Moge uw voornemen gezegend worden!

Vijfde bedrijf

Verteller: Er werd gelachen en gezongen,
gedronken en geklonken.
Lang nadat de zon verdween,
gingen ook de Denen heen.

De Gothen legden zich ter ruste.
Beowulf koos een bank in de buurt van de deur.
Hij sloot de ogen zonder te slapen.

Andere verteller: En Grendel, het gruwelijk monster?
Hij was woedend, ja, razend geworden.
Hij waande zich immers baas over de burcht
nadat de zon was ondergegaan.
Hij had het gejuich te goed gehoord.
Nu naderde hij behoedzaam de burcht.
Zouden er mannen liggen te slapen?
Hadden ze geen tol genoeg betaald?

Hij sloop naderbij,
hij hoorde hun adem;
één draaide zich om in zijn slaap.
Hij greep, wie het dichtst bij de deur lag
en sloeg hem met één slag dood.
Hij scheurde zijn kleren aan stukken,
vrat het vlees van de botten
en slurpte het merg uit de beenderen.
Hier kon hij zijn honger wel stillen!

Intussen sluipt Beowulf naderbij.
Toen Grendel de volgende wilde grijpen,
stond hij daar met donderende stem:

Beowulf: Halt!

Beowulf slaat met zijn vuist Grendel, zodat hij even wankelt.

Grendel: Dat kost je je leven!

Beowulf draait Grendels arm uit zijn lijf.

Grendel vlucht brullend naar buiten.

Beowulf staat met Grendels arm in zijn handen.

Gejuich!

Beowulf: Juicht niet, wij hebben een makker verloren,
een dappere kameraad.
Grendel heeft Honscio verslonden.
Hij was een beste maat.

Doek

Verteller:

In Hrotgars vesting was ieder ontwaakt
door Grendels gebrul en gehuil.
Moeders en kinderen werden beschermd,
de mannen trokken hun zwaard.
Doch Grendel,
kermend en krijsend,
sleepte zich naar zijn hol.
Het kreunen verstomde,
de stilte kwam weer.
Wakend lagen de mannen wakker.
Zou Beowulf het gevaar hebben geweerd?

Vroeg in de morgen kwamen de krijgers
naar het voorplein van de burcht.
Daar vonden zij Beowulf,
als bewijs van de strijd,
een harige arm in zijn handen.

In een oogwenk wist ieder, ook Hrothgar,
wat er die nacht was geschied.

Nu ging men bakken braden
de zaal werd feest'lijk versierd.
Hrothgar liet Beowulf voor zich verschijnen
belaadde hem gul met schone geschenken.
Een wapenrusting werd zijn deel.
Ook kreeg hij een schitterend strijdros,
gezadeld en schoon versierd.
De mannen juichten luidkeels.

Toen trad Waldouw naar voren
en sprak met klinkende stem:

Waldouw:

Onversaagd trok u ten strijde,
velde het monster in vreselijk gevecht,
bevrijdde het volk uit de ban van het boze.
Voerde de wapens voorbeeldig en moedig;
uw naam zal gaan van mond tot mond.

Heil, o Beowulf, held der Gothen.
Wij zeggen u dank voor uw moedige daad.

Allen:

Heil, o Beowulf, held der Gothen.
Wij zeggen u dank voor uw moedige daad.

11